

Z MĚST A OBCÍ

LETOHRAD

Zámecká oranžerie v Letohradě

Výsledkem složitého procesu započatého v roce 2015 je aktuálně obnovená zámecká oranžerie v Letohradě, jediná svého druhu v Pardubickém kraji. Až na třetí pokus se městu podařilo získat dotační finanční prostředky z podpory přeshraničního turistického ruchu – Euroregionu Glacensis. Podle projektové dokumentace od ateliéru architektky Adély Poubové vytvořené v těsné součinnosti s pracovníky územního odborného pracoviště NPÚ v Pardubicích stavbu realizovala firma Stating. Podstatnou část objektu zaplňují subtropické rostliny, kaktusy a bonsaje. Oranžerie je spojena s pěstováním nejstarší bonsaje v Evropě (dnes téměř 240 let) – jalovce čínského *Juniperus chinensis*, který byl předán v roce 1997 do odborné péče botanické zahrady v Liberci. Ve druhé části budovy je výjimečná expozice představující australskou krajinu s živým exotickým ptactvem. Nejen na počítačích, ale i v živém stavu může veřejnost zhlédnout v Letohradě zajímavou flóru i faunu.

www.letohrad.eu

MĚLNÍK

Nad soutokem zní poezie

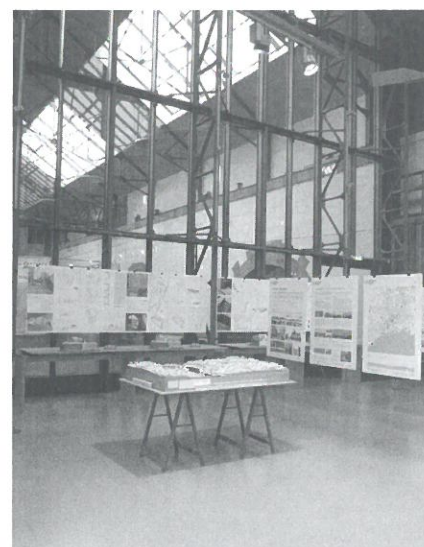
V pátek 28. dubna proběhlo u vily Karoly slavnostní odhalení mělnického poesiomatu – poetického mluvítka, které připomíná periskop ponorky nebo výdech z metra. Má kliku, po jejímž zatočení začne vyprávět, recitovat a zpívat – o víně a Karlu IV., sv. Ludmile, řekách i o městě. Zazní zde též básně Viktora Dyka nebo Oldřicha Wenzla. Mělník se zařadil mezi dalších několik desítek měst v Česku i ve světě, ve kterých mechanický automat oživil veřejný prostor. Za projektem stojí Ondřej Kobza, pražský kavárník a zakladatel spolku Piána na ulici. Patronkou mělnického poesiomatu je tamní rodačka Jitka Čvančarová, jejíž hlas z něj rovněž zní. Akce vznikla díky finanční podpoře města Mělník. „Každé místo má svou historii, svého ducha a nezaměnitelné kouzlo. Poesiomat je takovým posilovačem genia loci,“ říká Ondřej Kobza. „Tvořili jsme dramaturgii poesiomatu už v desítkách měst a Mělník je v tomto ohledu opravdu výjimečným. Město ovinuté vinnou révou, město nad soutokem je zároveň městem básnickým.“

www.melnik.cz

ZLÍN

Památník Tomáše Bati slaví 90. výročí

Zlínský klenot letos vstoupil do významného výročního roku. Před 90 lety se konalo jeho první otevření – 12. července 1933 – rok po tragickém úmrtí Tomáše Bati. U příležitosti kulatého jubilea architektonické ikony Zlína je veřejnost zvána na velkolepou událost. Ve výroční den proběhne slavnostní zahájení výstavy Památník Tomáše Bati 1933–2023, na které bude prezentováno 70 fotografií mapujících radikální změny exteriéru i interiéru budovy. Autory výstavy jsou Ladislava Horňáková, historička architektury, a Petr Všečetka, architekt a autor obnovy Památníku. Mimořádným okamžikem bude odhalení speciální vitríny s kapesními hodinkami Tomáše Bati. Památník Tomáše Bati bude 12. července 2023 otevřen se vstupem zdarma od 10 do 20 hodin. Výstava potrvá do konce roku 2023. Výroční akce se koná pod záštitou ministra kultury. www.pamatnikbata.eu

VÝSTAVA O REKONSTRUKCI MĚSTA BREST

WORKSHOP V BRNĚ SE STUDENTY ARCHITEKTURY Z DRÁŽDAN A BRNA A URBANISMU Z BRESTU

PŘESAHY

Res Urbanae – města v rekonstrukci

Brest a Drážďany během druhé světové války potkal podobný osud. Obě města byla zničena bombardováním. Po válce byl Brest vystavěn téměř celý znovu, Drážďany se naopak rekonstruují do dnešních dnů. Rekonstrukce je tématem společného projektu Res Urbanae.

Projekt technických univerzit v Brestu, Brně a Drážďanech, iniciovaný Maison de l'Allemagne (Německým domem) a podpořený programem Kreativní Evropa, si vzal za cíl prozkoumat otázky poválečné rekonstrukce vybraných měst. Je struktura znovu vystavěného města již konečná, bude v takové podobě stát navždy, nebo se jedná o dlouhodobý proces rekonstrukce? Jak lze takové město dále vylepšovat a udržovat v něm živé čtvrti?

Brest proslul rozsáhlou konverzí objektů bývalého arzenálu. Dnes se pod názvem Les Ateliers des Capucins jedná o největší kryté veřejné náměstí v Evropě, kde je pro veřejnost přístupná knihovna, konferenční sály, lezecká stěna apod. I na základě takového pří-

kladu dobré praxe studenti z uvedených univerzit během výměn pracovali na dalších návrzích, jak svá města rozvíjet. Dotkli se například vnitrobloků domů v poválečných čtvrtích Brestu, kde dnes najdeme hlavně garáže, kde chybí zeleň, společný prostor. Naopak Drážďany jsou dobrým příkladem, kde se dříve zchátralé dvory spojené pasáží Kunstof ve čtvrti Neustadt podařilo oživit. Dnes má každý dvůr vlastní výtvarné a architektonické zpracování, najdeme v nich kavárny, obchody nebo ateliéry.

Bývalá brněnská textilka Mosilana, v které v 80. letech minulého století skončila výroba, opakovaně čelila hrozbám demolic. Workshop pořádaný VUT v Brně se studenty architektury z Drážďan a Brna a urbanismu z Brestu se tak zaměřil na možnosti konverze areálu, které by ctily tradici místa, ale zároveň by přinášely nové prvky a využití. Návrhy zohledňovaly jak řešení dopravy, komunikaci s městem nebo zeleň, tak i hledání jeho nových městských funkcí.

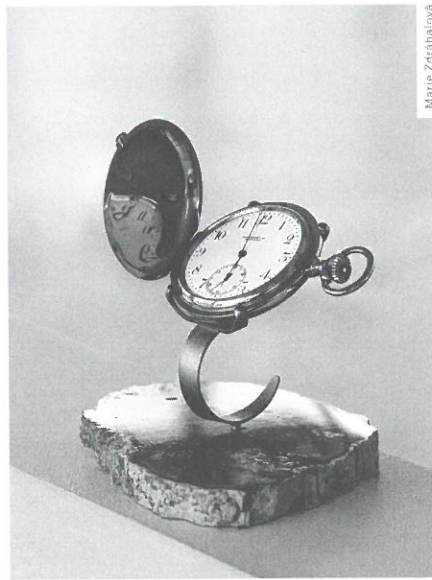
Dalším výstupem byla umělecká rezidence. Ze 106 přihlášek byla vybrána srbská umělkyně Ivana Radovanovic. Jako vystudovaná komponistka měla připravit hudební instalace na základě sluchového a zvukového poznání Brestu a Drážďan, které předtím nikdy nenavštívila. Projekt tak představuje města nejen tím, čím se stala, ale také čím se zdála, jak snila – imaginací v rekonstrukci. ■ www.res-urbanae.eu

Martín Hanka

Šárka Zikmundová

Marie Zdráhalová

TEXT TOMÁŠ ŘEPA
FOTO ARCHIV KANCELÁŘE
KREATIVNÍ EVROPA